

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Факультет/інститут філософський
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Освітня програма «Економіка»

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

**Затверджено на засіданні кафедри
філософії, соціології та релігієзнавства
Протокол № 2 від “17” вересня 2019 р.**

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач (-і)	Марціновська Дарина Святославівна
Контактний телефон викладача	067 3385949
Е-mail викладача	daryna.hetman@gmail.com
Формат дисципліни	Обов'язкова дисципліна
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	http://194.44.152.142:8080/
2. Анотація до курсу	
<p>Історія української культури – дисципліна, яка формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Вводячи студента у світ української культури з її основними науковими проблемами і дискурсами, автор намагається представити головні історичні віхи, викладає процес становлення усіх напрямів розвитку культури, простежити процес формування національно-культурних цінностей, поширення нових стилів мистецтва, констатовано зв'язок часів через збереження і розвиток культурних традицій у контексті сучасного культурологічного підходу до культури України як комплексної системи. Автор прагне розглядати історію української культури крізь призму трьох основних проблем: творення певного типу суспільства – умовно кажучи, певної цивілізації; системи спільних цінностей – матеріальних, духовних; та розвитку менталітету історичної людини тобто ідеології. Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, що власне і зробило можливим українське культурне відродження і появу незалежної української держави у ХХ ст.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни „Історія української культури” є формування уявлення про сутність та процесу розвитку української культури. яке орієнтоване на формування таких якостей людини, як різнобічна освіченість, висока свідомість, моральність, вміння знаходити порозуміння з представниками різноманітних культур. Відтак мета викладання дисципліни «Історія української культури» також полягає у тому, щоб на основі засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу формувати в студентів комплекс знань, вмінь та навичок з української культури в її історичному становленні, поглиблене вивчення світоглядної системи життєвих орієнтирів індивідів, соціальних прошарків, народу України, втілених у матеріальних і духовних цінностях певних історичних періодів. Значення курсу полягає, передусім, у тому, що він формує науковий світогляд студентів, загальноосвітній, фаховий і культурний рівень майбутнього спеціаліста.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – цивілізаційні витоки і детермінанти української культури; особливості розвитку соціокультурних та релігійно-конфесійних процесів в умовах перебування України під владою інших держав; специфіку ідеологічних впливів Заходу та Сходу; 	

- багатогранність і багатство здобутків української культури в контексті світової культури. класифікацію основних джерел, які слугують основою для вивчення процесів і явищ у сфері української культури;
- матеріал, пов'язаний з основами української та світової культури, її категоріально-понятійним апаратом;
- основні відомості про генезис, етапи історичного розвитку української культури;
- характерні риси української культури;
- художні стилі та шедеври української культури;
- досягнення українського народу на кожному історичному етапі з часів трипільської культури до наших днів;
- специфіку української культури як складової світового культурного процесу;
- побутові складові української культури;
- ознаки культурної ідентичності українського народу;

У процесі опанування курсу «*Історія української культури*» студенти засвоюють передбачені програмою знання і на цій основі набувають необхідних вмінь і навичок достатньо глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища зі сфери культурного життя та робити відповідні власні судження і висновки. Зокрема, студенти повинні **вміти**:

- аналізувати тенденції розвитку української культури в різні історичні епохи;
- вільно орієнтуватися в процесах розвитку української культури;
- кваліфіковано використовувати цінності української культури у професійній діяльності;
- вільно володіти понятійним та термінологічним апаратом навчальної дисципліни; з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки і закономірності культурного розвитку українського суспільства в різні історичні періоди;
- визначати місце і роль виданих діячів культурного життя України на певному історичному етапі;
- узагальнювати досягнення українського народу у сфері культури в історичній ретроспективі, виокремлюючи внесок до скарбниці світового мистецтва
- пояснювати значення історії української культури в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства в Україні;
- використовувати знання з історії української культури для формування таких якостей людини, як різнобічна освіченість, висока національна свідомість, моральність, толерантність у пошуку порозуміння з представниками різноманітних культур.

Компетенції соціально-особистісні:

- здатність сприйняти та використовувати знання проблем та завдань історії української культури в професійній діяльності;
- здатність до поцінування пам'яток української культури ;
- адаптивність і комунікабельність при допомозі знання історії української культури.

Загальнонаукові компетенції:

- базові уявлення про наукові та суспільно-історичні надбання української культури;
- базові основи про духовно-історичну спадщину української культури.

Інструментальні компетенції:

- навички вивчення і використання надбань української культури у житті;
- дослідницькі навички пошуку матеріалів з історії української культури на прикладі рідного краю.

Професійні компетенції:

- здатність виокремлювати актуальні питання з історії української культури;
- здатність виокремлювати історико-культурологічний феномен в науково-дослідній роботі.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			18		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			14		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
II	051 Економіка	1	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Зав- дан- ня, год.	Вага оцінки	Термін вико- нання
Предмет та завдання курсу «Історія української культури». Поняття «культура», «нація», «національна культура» та їх наукове трактування.	Лекція	1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К., 1991. – 212с. 2. Антонович Д. Українська культура. – К., 1993. – 348 с. 3. Білецький П.О. Українське мистецтво другої половини XVII-XVIII ст. – К., 1988. – 429 с.	2	2	4 міс.
Витоки та передумови формування української культури.	Лекція	4. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. – 130 с. 5. Гнатенко П.І. Український національний характер. – К.: ДОК-К, 1997. – 116 с.	2	2	2 міс.
Основні етапи становлення української культури. Культура Київської Русі.	Лекція	6. Калакура Я.С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. Калакура, О.Рафальський, М.Юрій. – К.: ПіЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. – 496 с.	2	2	2 міс.
Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVII ст.	Лекція	7. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.	2	2	3 міс.
Українське бароко (середина XVII – кінець XVIII ст.).	Лекція	8. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів	2	2	2 міс.
Національне відродження в Україні (кінець XVIII - XIX ст.)	Лекція				
Розвиток української культури в другій половині XIX - на початку XX ст.	Лекція				

Українська культура радянської доби (кінець 1920-х – кінець 1980-х років).	Лекція	підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тєвікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с.	2	2	2 міс.
Українська культура в ситуації подолання наслідків тоталітаризму (кінець 1980-х – перша декада XXI ст.).	Лекція	9. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 584 с.	2	2	2 міс.
Поняття про феномен культури.	Сем. зан.	10. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Історія української культури: Навчально-методичний посібник. Для студентів усіх напрямів підготовки університету. – Херсон, 2014. – 85 с.	2	2	1 міс.
Витоки української культури.	Сем. зан.	11. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність. – К.: Критика, 2005. – 528с.	2		
Культура Київської Русі.	Сем. зан.	12. Енциклопедія українознавства для школярів і студентів. Донецьк: Сталкер, 2000. – 496 с.	2	4	4 міс.
Культура України героїчної доби (XIV – XVIII ст.).	Сем. зан.	13. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. – К.: Наукова думка, 1992. – 118с.	2	2	4 міс.
Українські культурні традиції.	Сем. зан.	14. Історія світової і української культури: Підручник для вищ. закл. освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.	2	2	1 міс.
Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.).	Сем. зан.	15. Когут З. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України. – К.: Критика, 2004. – 352с.			
Українська культура в XX – на початку XXI ст.	Сем. зан.	16. Попович М. Нарис історії культури України. – 2-е вид., випр. – К.: АртЕк, 2001. – 728 с.			
Знання культурологічного словника	Колоквіум у письмовій формі				
Залік	У вигляді тестування				

		<p>17. Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу. – К.: Таксон, 1997. – 237с.</p> <p>18. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. – К.: Критика, 2002. – 416с.</p>			
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях (максимум 20 балів), написання контрольної роботи (максимум 10 балів), колоквиум (на знання культурологічних термінів) – максимум 10 балів, захист презентацій на обрані студентами теми (10 балів). «Других» 50 балів – це залікове тестування складене на основі, передусім, лекційних занять.
Вимоги до письмової роботи	Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – уміщується глосарій, найважливіша хронологія подій, персоналістика. Окремі завдання із пропонованих потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань пропонуються також два розлогих.
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати мислення, формувати навички розробок презентацій з обраних тем, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з історії української культури, займати чітку громадянську позицію
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент мусить захистити реферат (презентацію) з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 5 балів; отримати мінімальний задовільний бал за колоквиум – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали семінарських занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.

7. Політика курсу

Політика курсу «Історія української культури» передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізньєнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, написати колоквиум у письмовій формі). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недоброрядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

1. Європейська та українська культура в нарисах: Навч. посіб. / За ред. І. З. Цехмістро, В. І. Штанько, В. С. Старовойт та ін. – К., 2003.
2. Задорожний В., Кундрат Ю. Курс історії української культури (IX – початок XXI ст.): Навч. посіб. для студентів -україністів. – Ужгород, 2009.
3. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К., 2010.
4. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К., 1991 – 1993.
5. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. – К., 2000.
6. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Клапчук, В. Ф. Остафійчук, Б. І. Білик. – К., 2002.
7. Кашуба М. В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.
8. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. – К., 1993.
9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко. – К., 1994.
10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч. посіб. / Під ред. Л. І. Кормича, В. В. Багацького. – Х., 2003.
11. Липа Ю.І. Призначення України. – Львів: Просвіта, 1992.
12. Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини ХІХ ст. – початку ХХ ст. – К., 1989.
13. Марченко М. І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини ХVІІ ст. – К., 1961.
14. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – К.: Обереги, 1992.
15. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. - К.: Обереги, 1992. – 80с.
16. Міхновський М. Самостійна Україна. – К.: Діокор, 2002. – 80с.
17. Нариси української популярної культури. – К.: УЦКД, 1998. – 760с.
18. Попович М. В. Нарис історії культури України. – К., 1998.
19. Рубльов О.С., Черненко Ю.А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції 20-50-і рр. ХХ ст. – К., 1994.
20. Сапіга В. К. Українські народні свята та звичаї. – Львів: Світ, 2002. – 211 с.
21. Скуратівський В. Із спостережень над поетикою Сергія Параджанова // Кіно-коло, 09.01.2003.
22. Сміт Е. Національна ідентичність. – К.: Основи, 1994. – 224с.
23. Салтовський О.І. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 396с.
24. Скуратівський В. Берегія. – К.: Радянський письменник, 1988. – 278 с.
25. Субтельний О. Україна історія. – К.: Либідь, 1991. – 512с.
26. Т.Г. Шевченко і українська національна культура: Матеріали наукового симпозиуму. – Львів, 1990.
27. Теорія та практика формування української національної ідеї. – К.: «Фоліант», 2008. – 300 с.
28. Українське бароко та європейський контекст. Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика. – К., 1991.
29. Українські поети-романтики 20-40 рр. ХІХ ст. – К., 1968.
30. Хвильовий М. Україна чи Малоросія?: Памфлети. – К.: Смолоскип, 1993. – 290с.
31. Українська культура: Лекції / За ред. Д. Антоновича. – К., 1993.
32. Фареній І. А. Історія української культури з найдавніших часів до кінця Х VІІІ століття: Короткий курс лекцій для студентів заочної форми навчання. – Черкаси, 2012. – 155 с. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – К.: Орії, 1992. – 230с.

33. Чоповський В. Українська інтелігенція в національно-визвольному русі на Західній Україні (1918-1939). – Львів. 1993.
34. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття. – Львів, 2001. – 250с.
35. Шейко В . М., Білоцерківський В . Я. Історія української культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2011.
36. Шейко В . М., Тишевська Л . Г. Історія української культури : Навч. посіб. – К., 2006.
37. Шип Н.А. Культурно-національне питання в Україні у XIX ст. // Український історичний журнал. – 1991. – № 3.
38. Шлемкевич М. Загублена українська людина. – К.: Фенікс, 1992. – 158с.
39. Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу. – К.: Таксон, 1997. – 237с.
40. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – Т.1-3 – К., 1990-1991.

Викладач Марціновська Дарина Святославівна